

LAKIALOITE 41/2014 vp

Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

Yli 20 vuotta vanhassa tuloverolaissa (1535/1992) ei säädetä omaishoidon tukeen liittyvästä verotuksesta. Tämän vuoksi omaishoidon tuki (937/2005) katsotaan ansiotuloksi ja sitä verotetaan tuloverotuksessa. Laki-aloitteessa esitetään, että tuloverolakiin lisätään uusi pykälä, jonka perusteella omaishoidon tuki määritetään verovapaaksi 1.3.2015 lähtien.

Omaishoidon tarve lisääntyy tulevaisuudessa väestön vanhenemisen ja taloudellisten realiteettien vuoksi. Eri arvioiden mukaan omaishoito säästää kuntien hoitomenoja vuosittain yli 2 miljardia euroa. Kuntiin kohdistuu kustannuspaineita etenkin huoltosuhteen heikkenemisen vuoksi. Omaishoito on äärimmäisen tärkeää myös kunnille. Kelan mukaan omaishoito säästää keskimäärin 20 000 euroa vuodessa henkilöä kohden.

Kasvava vanhusväestön määrä ja julkisen talouden kestävyysvaje aiheuttavat kunnille paineita kohdentaa hoivapalveluja entistä tarkemmin. Jos kunnat rajoittavat palvelujen saantia, omaisten hoitovastuu kasvaa. Omaishoito on omaisille raskasta niin henkisesti kuin fyysisestikin, mutta usein ainoa vaihtoehto riittävän hoidon saamiseksi. Valitettavasti yhteiskunnan osallistuminen omaishoitoon on hyvin rajallista.

Kelan tutkimuksen mukaan palvelumenoissa saavutetun säästön perusteella olisi taloudellisesti kestävä maksaa tukea nykyistä useammalle omaistaan hoitavalle. Omaishoidon tuki on kokonaisuudessaan minimaalinen korvaus tärkeästä työstä. Kolme vapaapäivää kuukaudessa on myös minimaalinen korvaus raskaasta työstä.

Omaishoitoon kuuluva hoitopalkkio on tällä hetkellä veronalaista ansiotuloa, vaikka omaisten hoitamista on vaikea nähdä minkäänlaiseen ansioon tähtäävänä toimenä. Yli 70-vuotiaiden sosiaali- ja terveyspalveluista aiheutuvat menot olisivat kaksinkertaiset nykyiseen nähden ilman omaishoitajia.

Veronalaista ansiotuloa on muun ohessa työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo, eläke sekä tällaisen tulon sijaan saatu etuus tai korvaus (tuloverolain 61 §). Kaikki korvaukset ja edut eivät kuitenkaan ole veronalaista tuloa. Omaishoidon tuki on muutettava verottomaksi tuloksi, koska sitä ei pitäisi lukea ansiotuloon rinnastettavaksi hyödyksi.

Vanhuspalvelulaitoksiin kohdistuvat tiukat henkilöstömitoitukset ja säästöpaineeet voivat johtaa vanhusten avohoidon vähentymiseen kunnassa. Laitushoito on kunnalle kallista. Avopalveluja, kuten koti ja omaishoitoa, pitäisi kehittää siten, että ikäihminen voisi halutessaan asua kotona mahdollisimman pitkään. Väestön ikääntyminen aiheuttaa kasvavan tarpeen vanhuspalveluiden toteuttamiselle, eikä kaikkia ihmisiä ole yksinkertaisesti varaa tai tarkoituksenmukaista hoitaa kunnallisella laitoshoidolla. Omaishoidon tuen muuttaminen verovapaaksi helpottaisi monen omaishoitajan toimintaa eli inhimillisen hoivan tarjoamista lähiomaisilleen. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä ei ole missään suhteessa kuntien ja valtion nauttimaan säästöön ja etuun.

Omaishoidon tuesta perittävä tulovero on jäänne menneisyydestä. Olisi yhteiskunnalle ko-

konaistaloudellinen ja inhimillinen arvo, että kiinnostus omaishoitoa kohtaan pysyisi edes entisenä ja edellytykset omaishoitoon paranisivat. Kotona asumisen ja hoitamisen edellytykset on päivitettävä vastaamaan kasvavaa kysyntää, kun tulevaisuudessa varaudutaan entistä suurempaan vanhusväestön määrään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätökse mukaisesti
lisätään tuloverolakiin (1535/1992) uusi 77 a § seuraavasti:

77 a §

Omaishoidon tuki

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota omaishoidon tuesta annetussa laissa (937/2005) tarkoitettua omaishoitajalle annettavaa hoitopalkkiota.

Helsingissä 9 päivänä syyskuuta 2014

Lauri Heikkilä /ps
Olli Immonen /ps
Maria Lohela /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Pentti Kettunen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Osmo Kokko /ps
Laila Koskela /ps
Anne Louhelainen /ps
Pirkko Mattila /ps
Lea Mäkipää /ps
Matti Mölsä /ps
Mika Niikko /ps
Pentti Oinonen /ps
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps

Teuvo Hakkarainen /ps
Jari Lindström /ps
Esko Kiviranta /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Kaj Turunen /ps
Kauko Tuupainen /ps
Juha Väättäinen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Ari Jalonen /ps
Timo Soini /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Mika Raatikainen /ps
Reijo Hongisto /ps
Katja Hanninen /vas